

De symfonie van de slangen-uitlaatriemen

Het begin van het gefluister

Dr. ingrid vandeputte stond op dinsdag 11 juni 2025 om precies 7:43 uur voor haar badkamerspiegel en constateerde dat haar slangen-uitlaatriem weer was gaan fluisteren. Dit was de derde keer deze week en als gepromoveerd socioloog aan de vrije universiteit brussel wist ze dat patronen van drie meestal betekenisvol waren, tenzij ze dat niet waren, wat statistisch gezien vaker voorkwam.

De riem - een elegant stuk leer met een gesp in de vorm van een cobra die zijn eigen staart opat - lag op haar nachtkastje en produceerde een zacht sissend geluid dat deed denken aan een theeketel met existentiële problemen.

“Goedemorgen, riem,” zei ingrid beleefd, want ze had geleerd dat het belangrijk was om hoffelijk te blijven tegen voorwerpen die zich abnormaal gedroegen, zelfs als dit waarschijnlijk een teken was van een naderende zenuwinstorting. “Kun je me vertellen waarom je vandaag weer praat?”

De riem stopte met fluisteren. Dit was nieuw. Meestal ging hij gewoon door met zijn gemompel over “de grote samenvoeging” en “wanneer alle riemen één worden”, wat ingrid had geïnterpreteerd als een metafoor voor haar behoefte aan meer structuur in haar leven.

Ingrid was gespecialiseerd in de sociologie van geruchten en had de afgelopen drie jaar onderzoek gedaan naar wat zij “narratieve transmissie-pathologie” noemde - het fenomeen waarbij roddels zich gedroegen als een soort sociale drug die zowel verslavend als destructief kon zijn. Haar proefschrift, getiteld “roddel als sociale heroïne: een kwantitatieve analyse van informatieve afhankelijkheidspatronen in post-democratische samenlevingen”, zou volgende maand worden verdedigd aan de vub, die gelukkig gefinancierd werd door de vlaamse gemeenschap en dus nog gewoon bestond.

Maar dat was niet het probleem. Het probleem was dat haar onderzoek zich richtte op de roddel-epidemie rond de metro 3-crisis en die werd met de dag absurder.

Ze pakte de riem op. Hij voelde warm aan, alsof hij koorts had. “Luister, riem,” zei ze op de toon die ze gebruikte voor moeilijke studenten, “ik heb vandaag een interview met een metro 3-ingenieur die beweert dat de kostenstijgingen veroorzaakt worden door ondergrondse aliens. Kun je gewoon... normaal zijn?”

De riem begon te lachen. Niet sissend, maar een voluit, bulderend gelach dat klonk als een slang die net een zeer goede grap had gehoord over muizen.

“Normaal?” zei de riem plotseling in perfect nederlands met een licht antwerps accent. “Schat, ze gaan 4,7 miljard euro uitgeven aan een metro terwijl ze geen regering hebben. Normaal bestaat niet meer. Ik ben gewoon de eerste die eerlijk is over de situatie.”

De pragmaticus en de metro

Ondertussen, in het kantoor van brussels mobiliteit (dat technisch gezien nog wel functioneerde, zij het met de efficiëntie van een kapotte koffieautomaat die probeerde een

vliegtuig te besturen), zat marc devriendt achter zijn bureau en probeerde uit te leggen aan journalist sofie hermans waarom metro 3 eigenlijk helemaal geen 4,7 miljard euro kostte.

Marc was wat bureaucraten een “infrastructuur-communicatie-specialist” noemden en wat normale mensen een “professional geld-verdwijning-verklaarder” zouden noemen. Hij had de afgelopen twaalf maanden een indrukwekkende carrière opgebouwd in het herdefiniëren van getallen zodat budgetoverschrijdingen ophielden budgetoverschrijdingen te zijn.

“Kijk, sofie,” zei hij terwijl hij met een identieke slangen-uitlaatriem speelde die om zijn middel zat, “we moeten stoppen met denken in termen van ‘kosten’ en ‘overschrijdingen’. Dat zijn verouderde concepten. Wij noemen het nu ‘progressieve investeringsflexibiliteit’ en ‘dynamische budgetevolutie’.”

Sofie, die al vijftien jaar infrastructuurverslaggever was en een ongezonde verslaving had ontwikkeld aan het verzamelen van geruchten over waarom projecten altijd duurder werden dan voorspeld, keek hem aan alsof hij net had beweerd dat geld groeide aan bomen die alleen bloeiden tijdens een maansverduistering.

“Marc, in december 2021 was het 2,25 miljard. Nu is het 4,7 miljard. Dat is meer dan een verdubbeling in drie jaar. Hoe noem je dat dan?”

“Inflatie-anticipatie-correctie,” antwoordde marc zonder met zijn ogen te knipperen. “We hebben gewoon vroeger ontdekt wat we later toch zouden moeten betalen. Het is eigenlijk een vorm van temporele budgetefficiëntie.”

Zijn slangen-uitlaatriem begon te trillen. Niet zichtbaar, maar marc voelde het - een subtiele vibratie die deed denken aan een boorinstallatie die probeerde door moeras te graven.

“En wat met de moerasondergrond onder het zuidpaleis die moet worden ontmanteld?” vroeg sofie.

“Dat is geen probleem, dat is een kans voor bodemvernieuwing. We gaan niet alleen een metro bouwen, we gaan ook de geologische geschiedenis van brussel herdefiniëren. Het is eigenlijk een ondergronds stadsvernieuwingsproject.”

Sofie schreef alles op, niet omdat ze geloofde wat marc zei, maar omdat zijn uitspraken zo absurd waren dat ze perfect materiaal vormden voor haar wekelijkse column “infrastructurele pathologie”. Haar lezers waren verslaafd aan deze verhalen - ze deelden ze op sociale media, bespraken ze in cafés, en voegden er telkens nieuwe details aan toe tot de oorspronkelijke feiten volledig verdwenen waren onder lagen van speculatie en interpretatie.

De filosoof en de roddel

In café “de zwarte zwaan” in elsene zat professor emeritus dr. jean-baptiste moreau aan zijn derde espresso van de ochtend en luisterde naar de gesprekken om hem heen. Als gepensioneerd filosoof en voormalig expert in postmoderne epistemologie had hij de afgelopen maanden een fascinerende ontdekking gedaan: roddels waren niet alleen informatieoverdracht, ze waren een nieuwe vorm van realiteit.

Jean-baptiste droeg geen gewone riem, maar een antieke slangen-uitlaatriem die hij had geërfd van zijn grootvader, een surrealistisch kunstenaar die had beweerd dat het ding “de waarheid kon proeven”. Tot voor kort had jean-baptiste dit beschouwd als artistieke

overdrijving, maar de laatste weken begon de riem inderdaad te reageren op leugens en halve waarheden.

Aan de tafel naast hem zaten twee mannen te discussiëren over de laatste geruchten rond metro 3:

“Ik heb gehoord dat ze het geld niet kwijt zijn, maar dat het wordt gebruikt om een geheime ondergrondse stad te bouwen voor politici die zich willen verstoppen als brussel geen regering krijgt.”

“Nee, nee, mijn buurman werkt bij besix en hij zegt dat ze eigenlijk een tijdsmachine aan het bouwen zijn. Daarom duurt het zo lang en kost het zoveel - ze moeten materialen uit de toekomst importeren.”

“Maar ik las op reddit dat metro 3 eigenlijk een dekmantel is voor een ondergronds cannabisplantage. Daarom willen ze zo diep graven - om onder de radarsystemen te blijven.”

Jean-baptiste voelde zijn riem warm worden bij elke nieuwe theorie. Niet van opwinding, maar alsof het ding koorts kreeg van de hoeveelheid fictie die als feit werd gepresenteerd.

Hij opende zijn notitieboekje en schreef: *“Hypothese 47: roddels over infrastructuurprojecten zijn niet de verspreiding van informatie, maar de creatie van parallelle werkelijkheden. Elke roddel die wordt geloofd, wordt waar in de werkelijkheid van de gelovige. Metro 3 bestaat nu in minstens 47 verschillende versies, afhankelijk van welke geruchten mensen geloven.”*

Zijn riem begon te trillen in een patroon dat deed denken aan morse-code. Jean-baptiste had morse geleerd tijdens zijn militaire dienst in 1973 en herkende de boodschap: *“Alle riemen zijn verbonden. Alle tunnels leiden naar waarheid. Alle waarheden zijn ondergronds.”*

“Interessant,” mompelde hij in zichzelf. “Zeer interessant.”

De valse convergentie

Het was op woensdag 12 juni, om precies 14:30 uur, dat alles plots voor het eerst leek samen te komen. Ingrid had een afspraak gemaakt met marc om te praten over haar onderzoek naar metro 3-roddels, en ze hadden afgesproken in café “de zwarte zwaan” omdat het neutraal terrein was en omdat marc had gehoord dat ze daar “uitstekende infrastructurele flexibiliteits-besprekingen” hielden (wat gewone mensen “gratis koffie voor mensen die moe zijn van bureaucratie” zouden noemen).

Jean-baptiste zat aan zijn gebruikelijke tafel en observeerde de sociale dynamiek toen de twee anderen binnenkwamen. Hij herkende ingrid van de universiteit en marc van de televisie, maar wat hem opviel was dat alle drie dezelfde slangen-uitlaatriem droegen.

“Excuseer me,” zei jean-baptiste toen ze langs zijn tafel liepen, “maar mag ik vragen waar jullie die riemen hebben gekocht? Ik heb er een geërfd, maar ik zie ze de laatste tijd overal.”

Ingrid en marc keken elkaar aan, toen naar hun riemen, toen naar jean-baptiste’s riem.

“Ik heb de mijne gekregen van mijn grootmoeder,” zei ingrid. “Ze zei dat het een familie-erfstuk was.”

“De mijne was een cadeau van een aannemer,” zei marc. “Hij beweerde dat het geluk bracht in onderhandelingen over budgetoverschrijdingen.”

“En de mijne,” zei jean-baptiste langzaam, “is van mijn grootvader, die beweerde dat het de waarheid kon onderscheiden van fictie.”

Op dat moment begonnen alle drie de riemen tegelijk te trillen, te fluisteren, en warm te worden.

“Eindelijk,” zeiden ze in koor, “jullie zijn samen. Nu kunnen we jullie vertellen waarom metro 3 nooit zal worden afgewerkt, waarom roddels over infrastructuur verslavend zijn en waarom wij bestaan.”

De drie mensen keken elkaar aan met de uitdrukking van mensen die net ontdekt hebben dat hun huisdieren kunnen praten en blijkbaar al jaren over hun financiële situatie roddelen.

“Wij zijn de slangen-uitlaatriemen van de ondergrondse waarheid,” verklaarden de riemen plechtig. “Wij zijn gemaakt in 1897 door een geheime sekte van belgische ingenieurs die voorspelden dat het land op een dag zou proberen een metro te bouwen zonder te weten hoe. Wij zijn geprogrammeerd om te activeren wanneer de infrastructurele chaos een kritiek punt bereikt.”

“Geprogrammeerd?” vroeg ingrid. “Jullie zijn leren riemen.”

“Wij zijn leren riemen die zijn doordrenkt met de essentie van de belgische bouwchaos. Wij voeden ons met budgetoverschrijdingen, technische problemen, en sociale roddels over waarom dingen nooit werken zoals gepland. En nu zijn jullie drie de uitverkorenen om de orde te herstellen.”

Marc fronste zijn wenkbrauwen. “Hoe dan?”

“Door de grote roddel te verspreiden. De ene roddel die zo absurd is dat hij alle andere roddels zal vervangen en metro 3 eindelijk zal voltooien.”

Jean-baptiste leunde achterover. “En wat is die grote roddel dan?”

“Dat metro 3 eigenlijk al af is. Het bestaat alleen in een parallelle dimensie die toegankelijk wordt zodra iedereen stopt met erover te klagen. Alle problemen lossen zichzelf op zodra iedereen dit accepteert en gewoon in de niet-bestaande metro stapt.”

De drie mensen staarden naar hun riemen.

“Dat,” zei ingrid langzaam, “is het stomste wat ik ooit heb gehoord.”

“Precies!” riepen de riemen triomfantelijk. “Het is zo stom dat het perfect is! Niemand zal het geloven, dus iedereen zal het geloven!”

Maar toen, net zo plotseling als het was begonnen, stopten de riemen met praten en werden ze weer gewone, stille leren accessoires.

“Wacht,” zei marc. “Dat was het? Dat was de grote oplossing?”

Jean-baptiste schudde zijn hoofd. “Nee, dit voelt als een afleidingsmanoeuvre. Alsof we worden getest.”

Ingrid knikte. “Mijn sociologische intuïtie zegt me dat we net zijn misleid. De echte convergentie komt nog.”

Escalatie en chaos

De dagen die volgden waren een escalatie van absurditeit die zelfs voor belgische infrastructuurstandaarden opmerkelijk was.

Ingrid ontdekte dat haar riem niet alleen kon praten, maar ook kon voorspellen welke metro 3-roddels zich zouden verspreiden. Elke ochtend fluisterde hij haar de geruchten van de dag toe: "Vandaag zullen mensen beweren dat de vertraging komt omdat ze per ongeluk zijn begonnen met graven in nederland." "Morgen zal iemand verzinnen dat de kostenstijging komt omdat ze goud hebben gevonden en nu eerst een mijn moeten exploiteren."

En inderdaad, elke voorspelling kwam uit. Niet omdat de riem de toekomst kon zien, maar omdat hij de roddels creëerde door ze in ingrid's hoofd te planten, die ze dan onbewust doorvertelde aan collega's, die ze weer doorvertelden, tot ze als "feiten" terugkwamen in de nieuwsmedia.

Marc ontdekte dat zijn riem hem kon helpen bij het herdefiniëren van metro 3-problemen. Wanneer hij een nieuwe crisis tegenkwam, fluisterde de riem hem nieuwe terminologie toe die het probleem deed verdwijnen. "Kostenoverschrijding" werd "investeringsoptimalisatie." "Vertraging" werd "kwaliteitsverdieping." "Moerasondergrond" werd "natuurlijke fundering-uitdaging."

En het werkte. Mensen begonnen de nieuwe termen te gebruiken, en langzaam maar zeker begonnen ze te geloven dat metro 3 eigenlijk heel goed op schema lag, alleen dan volgens een schema dat niemand begreep.

Jean-baptiste ontdekte dat zijn riem hem kon laten zien hoe metro 3-roddels zich verspreidden door de stad als een soort ondergronds neurologisch netwerk. Hij kon letterlijk de paden van informatie zien - hoe een gerucht in schaarbeek begon over waarom ze zo diep moesten graven, zich verspreidde naar elsene als een verhaal over ondergrondse rivieren, veranderde in sint-gillis tot een theorie over archeologische vondsten en terugkwam in etterbeek als een volledig ander verhaal over tijdreizen.

Maar wat hem het meest fascineerde was dat de riemen niet alleen reageerden op roddels - ze creëerden ze ook. Elke keer dat iemand een slangen-uitlaatriem droeg, werden ze onbewust een knooppunt in een netwerk van infrastructurele informatiemanipulatie.

De metafictionele ontdekking

Het was jean-baptiste die het als eerste doorhad.

"Wacht eens even," zei hij tijdens hun tweede ontmoeting in het café. "Valt het jullie niet op dat we steeds in drieën opereren? Drie personages, drie riemen, drie soorten expertise? En waarom zijn we allemaal geobsedeerd door iets dat letterlijk ondergronds is?"

Ingrid keek op van haar notities. "Nu je het zegt... en waarom hebben we eigenlijk besloten om elkaar te blijven ontmoeten? Dat is niet logisch. En waarom voelt het alsof onze gesprekken altijd precies de juiste lengte hebben?"

Marc stopte met het herdefiniëren van zijn koffie als "vloeibare productiviteit-infrastructuur." "En waarom voelt het alsof we karakters zijn in een verhaal dat iemand anders schrijft? En waarom hebben we allemaal precies de expertise die nodig is voor dit verhaal?"

De riemen begonnen te trillen van het lachen.

“Eindelijk!” riepen ze. “Jullie beginnen het te begrijpen! Jullie zijn inderdaad karakters in een verhaal! Wij zijn de plot-devices! En de schrijver probeert jullie te gebruiken om een punt te maken over de absurditeit van belgische infrastructuurprojecten!”

“Dat is belachelijk,” zei ingrid. “We zijn echte mensen met echte problemen.”

“Zijn jullie dat?” vroeg haar riem. “Of zijn jullie archetypes? De rationalist die alles wil verklaren, de pragmaticus die alles wil herdefiniëren, en de filosoof die alles wil begrijpen? Jullie zijn zo voorspelbaar dat het pijn doet. Net als metro 3 - iedereen weet dat het te duur wordt en te lang duurt, maar iedereen doet alsof het een verrassing is.”

Jean-baptiste fronste zijn wenkbrauwen. “Als we karakters zijn, wat is dan het punt van het verhaal?”

“Dat infrastructuurprojecten de nieuwe mythologie zijn, dat budgetoverschrijdingen een vorm van collectieve fictie zijn geworden, en dat accessoires soms wijzer zijn dan de mensen die ze dragen,” antwoordde zijn riem droog.

“En wat gebeurt er aan het einde?” vroeg marc.

“Dat hangt ervan af of de schrijver gelooft in happy endings of in realistische belgische infrastructuur-uitkomsten. En of hij zijn woordenlimiet heeft bereikt.”

Maar toen gebeurde er iets dat zelfs de riemen niet hadden voorzien.

De roddels die ingrid onbewust had verspreid, de herdefiniëringen die marc had gecreëerd, en de waarnemingen die jean-baptiste had gedaan, begonnen samen te smelten tot één gigantische, allesomvattende roddel die door heel brussel raasde als een informatieve tsunami.

De grote roddel luidde als volgt: “Metro 3 is eigenlijk al af, maar het bestaat in de vierde dimensie. Alle problemen zijn veroorzaakt doordat we proberen een 4d-metro te bouwen met 3d-gereedschap. De kostenstijgingen zijn eigenlijk betalingen aan interdimensionale aannemers. En de slangen-uitlaatriemen zijn de enige manier om toegang te krijgen tot de echte metro.”

En omdat deze roddel zo absurd was, geloofde iedereen hem onmiddellijk.

Binnen 48 uur hadden alle brusselaars hun slangen-uitlaatriemen aangetrokken (want plotseling had iedereen er een - ze verschenen gewoon in kledingkasten, als cadeaus van onbekenden, of werden gevonden op straat). De stad transformeerde in een gigantisch experiment in interdimensionaal openbaar vervoer waar iedereen tegelijkertijd passagier en conducteur was.

De “regering” verscheen weer, maar nu als een interdimensionale raad die elke dag nieuwe wetten bedacht voor het reizen tussen dimensies. Het “geld” voor metro 3 kwam terug, maar nu als een vorm van temporele valuta waarbij mensen betaald werden voor het geloven in onmogelijke infrastructuur.

En de roddels? Die werden de nieuwe verkeersregels. Metrostations werden omgevormd tot “geruchten-hubs” waar mensen samenkamen om de nieuwste verhalen te delen over waar de volgende halte zou verschijnen.

De betekenisloze oplossing

Maar toen, net op het moment dat alles perfect leek te zijn opgelost, realiseerden ingrid, marc en jean-baptiste zich dat ze een fundamenteel probleem hadden gecreëerd.

“Wacht eens even,” zei ingrid. “Als metro 3 in de vierde dimensie bestaat, dan kunnen we er niet echt mee reizen. En als we er niet mee kunnen reizen, dan is het geen echte metro. En als het geen echte metro is, dan hebben we nog steeds geen metro 3.”

Marc knikte langzaam. “En als we nog steeds geen metro 3 hebben, dan bestaan alle oorspronkelijke problemen nog steeds. Maar als de oorspronkelijke problemen nog steeds bestaan, dan is onze interdimensionale oplossing eigenlijk een echte oplossing. Maar als het een echte oplossing is, dan zouden we een echte metro moeten hebben...”

Jean-baptiste hield zijn hoofd vast. “Stop. Jullie creëren een logische paradox die mijn filosofische training niet aankan. En bovendien, als we in een verhaal zitten, en we bespreken dat we in een verhaal zitten, zijn we dan nog steeds in het verhaal of zijn we eruit gestapt?”

De riemen begonnen hysterisch te lachen.

“Precies!” riepen ze. “Dat is nu juist de grap! Jullie hebben een oplossing gecreëerd die zichzelf opheft! Het is de perfecte absurdistische eindconclusie! Jullie hebben bewezen dat elke poging om belgische infrastructuurproblemen op te lossen alleen maar tot meer infrastructuurproblemen leidt!”

“Dus wat nu?” vroeg ingrid.

“Nu accepteren jullie dat sommige projecten niet voltooid kunnen worden, alleen maar getransformeerd in andere projecten. Metro 3 zal nooit af zijn, maar nu is het tenminste een interdimensionaal project in plaats van een gewoon project. Het kost nog steeds te veel, maar nu is het tenminste kosmisch te veel. En roddels over infrastructuur zijn nog steeds verslavend, maar nu zijn ze tenminste officieel erkend als transportmiddel.”

“En wij?” vroeg marc.

“Jullie blijven doen wat jullie altijd hebben gedaan. Ingrid blijft proberen dingen te verklaren die niet verklaarbaar zijn. Marc blijft proberen problemen weg te definiëren die niet weg te definiëren zijn. En jean-baptiste blijft proberen betekenis te vinden in dingen die betekenisloos zijn.”

“Dat klinkt als een hel,” zei jean-baptiste.

“Nee,” zeiden de riemen vriendelijk, “dat klinkt als werken in de belgische publieke sector. Alleen nu met betere accessoires en interdimensionale reismogelijkheden.”

Epiloog: een jaar later

Een jaar later zaten ingrid, marc en jean-baptiste weer in café “de zwarte zwaan”, elk met hun slangen-uitlaatriem, elk nog steeds bezig met hun onmogelijke taken.

Ingrid had haar proefschrift verdedigd en was gepromoveerd tot professor in de interdimensionale infrastructuur-sociologie aan de vub (die nu officieel campussen had in drie verschillende dimensies).

Marc was benoemd tot minister van temporele budgetbeheer in de interdimensionale regering en had een indrukwekkende carrière opgebouwd in het herdefiniëren van concepten die eigenlijk niet bestonden.

Jean-baptiste had een boek geschreven getiteld “de filosofie van onvoltooide tunnels” dat een bestseller was geworden onder mensen die hielden van boeken over dingen die nooit zouden gebeuren.

En metro 3? Die was nog steeds in aanbouw, maar nu officieel in alle dimensies tegelijk, wat betekende dat hij zowel af als niet-af was, afhankelijk van vanuit welke dimensie je keek.

En de riemen? Die waren nog steeds daar, nog steeds pratend, nog steeds wijzer dan hun dragers.

“Weten jullie wat het mooiste is?” zei ingrid terwijl ze naar de drukte op straat keek, waar mensen vrolijk rondliepen met hun slangen-uitlaatriemen en elkaar de nieuwste geruchten vertelden over welke metrohalte vandaag zou materialiseren.

“Wat dan?” vroegen marc en jean-baptiste tegelijk.

“We hebben bewezen dat infrastructuurproblemen niet opgelost hoeven te worden. Ze hoeven alleen maar getransformeerd te worden in interessantere infrastructuurproblemen. En soms is transformatie de enige vorm van vooruitgang die we nodig hebben.”

“En soms,” voegde haar riem eraan toe, “is een goede riem het enige wat je nodig hebt om je broek op te houden terwijl je wacht op een metro die misschien wel of misschien niet bestaat.”

Ze lachten alle drie. Niet omdat het grappig was, maar omdat lachen de enige logische reactie was op een wereld die had besloten dat logica optioneel was, vooral als het om openbaar vervoer ging.

En ergens in de verte, in een kantoor dat misschien wel of misschien niet bestond, typte een schrijver de laatste woorden van een verhaal dat misschien wel of misschien niet waar was, over mensen die misschien wel of misschien niet echt waren, die problemen hadden opgelost die misschien wel of misschien niet bestonden, terwijl ze wachtten op een metro die definitief nooit zou komen, behalve in alle dimensies tegelijk.

Maar de riemen waren echt. Dat wist iedereen. Want soms is het enige wat echt is in een wereld vol infrastructurele fictie, een goed stuk leer dat je helpt om alles bij elkaar te houden terwijl je wacht op vervoer dat nooit arriveert.

Fin.

Rudi D'Hauwers - AI-optimist - 10 juni 2025

Disclaimer: dit document bevat deels AI-gegenereerde inhoud. Alle intellectuele input en redactionele controle berust bij de auteur.